

ΟΙ ΜΥΡΜΗΚΕΣ

Υπάρχουσιν ἑκατοστῆς εἰδῶν μυρμηκῶν εἰς διάφορα μέρη τῆς γῆς. Ζῶσι κατὰ κοινότητα ἢ οἰκογενείας, ἀριθμύσας ἐνίοτε χιλιάδας ἐξ αὐτῶν. Διαιροῦνται δὲ εἰς τρεῖς τάξεις, θήλειαι, ἄρρενας καὶ ἐργάται, ἐξ ὧν οἱ θήλειαι εἶνε οἱ μεγαλύτεροι, οἱ δὲ ἐργάται οἱ μικρότεροι. Οἱ θήλειαι καὶ οἱ ἄρρενες ἔχουσι πτερὰ, οἱ ἐργάται εἶνε ἄπτεροι.

Οἱ ἄρρενες δὲν ἐργάζονται, ἀφοῦ δὲ συζευχθῶσι μετὰ τῶν θηλέων φεύγουσι καὶ δὲν ἐπιστρέφουσιν· εἶνε καταδεδικασμένοι εἰς ταχὺν θάνατον, διότι, μὴ ἔχοντες κέντρον, δὲν δύνανται νὰ ἀμυνθῶσι, μὴ ἔχοντες δὲ τὰ ὄργανα τῆς μασήσεως, δὲν δύνανται ἀφ' ἐαυτῶν νὰ προμηθευθῶσι τὴν τροφήν των. Αἱ θήλειαι γυνῶσι μικρὰ ὄντα, τόσον μικρὰ ὥστε μόλις δύναται τις νὰ τὰ διακρίνη διὰ τοῦ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ. Τὰ καταθέτουσι δὲ ἐντὸς τῆς φωλεᾶς ὅπου τύχη· οἱ ἐργάται τὰ περισυνάγουσι, τὰ φροντίζουσι, τὰ ἐκθέτουσι εἰς τὸν ἥλιον τὴν πρωΐαν, τὴν δὲ νύκτα ἐντὸς τῆς φωλεᾶς εἰς μέρος ξηρὸν καὶ ἀσφαλές, μέχρις οὗ ἐκκολληθῶσιν. Αἱ ἐκ τῶν ὧν ἐξερχόμεναι νύμφαι εἶνε μικραὶ, λευκαὶ, ἄποδες· οἱ ἐργάται περιθάλλουσιν αὐτάς, ὅπως ἐφρόντισαν περὶ τῶν ὧν, καὶ τὰς τρέφουσι μὲ ὑγρὸν, τὸ ὅποιον ἐξάγουσιν ἐκ τοῦ στομάχου των. Ὅταν ἡ νύμφη αὐξηθῆ, ὑφαίνει περὶ ἑαυτὴν βόμβυκα, ὅστις τὴν περικλύπτει. Οἱ ἐργάται φέρουσι τοὺς βόμβυκας τὴν ἡμέραν εἰς τὸν ἥλιον καὶ τὴν νύκτα ἐντὸς τῆς φωλεᾶς, καθὼς ἔφερον τὰ ὄντα καὶ τὰς νύμφας, μέχρις οὗ ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ σχίσωσι τοὺς βόμβυκας, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξέρχονται τέλειοι μύρμηκες.

Ἐκτὸς τῆς περὶ τῶν ὧν, τῶν νυμφῶν καὶ τῶν βομβύκων φροντίδος οἱ ἐργάται οὗτοι μύρμηκες συνάγουσι τὴν τροφήν τῆς ὅλης κοινότητος, κατασκευάζουσι καὶ ἐπισκευάζουσι τὰς κατοικίας καὶ τὰς ὁδοὺς. Τινὲς τῶν κατοικιῶν τούτων εἶνε ἀληθῶς θυμαξίαι. Οἱ πλεῖστοι τῶν μυρμηκῶν κτίζουσι τὰς φωλεᾶς των ἐντὸς τῆς γῆς, σχηματίζουσι δὲ ἄνωθι αὐτῶν εἶδος κώνου ἢ λοφίσκου. Αἱ φωλεαὶ αὗται εἶνε πολυώροποι καὶ περιέχουσι πολλὰ μικρὰ δωμάτια συγκατασκευάζοντα διὰ στοῶν. Εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἀμερικὴν ὑπάρχουσι φωλεαὶ μυρμηκῶν ἔχουσαι ὕψος διπλάσιον ἢ τριπλάσιον τοῦ ἀνθρωπίνου ἀναστήματος. Εἰδὸς τι μυρμηκῶν σκάπτουσι μακρὰς στοὰς ἐντὸς τῆς ἀργίλλου, κτίζουσι στύλους πρὸς ὑποστήριξιν τῆς στέγης καὶ στεγάζουσιν αὐτάς μὲ χόρτα καὶ κλαδιά. Ἄλλοι κατασκευάζουσι τὰς φωλεᾶς των ἐντὸς δένδρων, διατρυπῶντες τὸ ξύλον καὶ ἀφίνοντες μετὰ τῶν θαλαμίσκων των διαχωρίσματα λεπτὰ ὡς χάρτιν. Ἐν Αὐστράλιᾳ ὑπάρχουσι μύρμηκες, οἵτινες οἰκοδομοῦσι τὰς κατοικίας των διὰ φύλλων, τὰ ὁποῖα πολλοὶ

ὁμοῦ μεταφέρουσιν ἐκ μακρῶν ἀποστάσεων, καὶ τὰ προσαρμύζουσι διὰ τινος εἶδους ἰξοῦ.

Οἱ μύρμηκες εἶνε ἐργατικώτατοι, ἔχουσι δὲ δύναμιν μεγίστην ἀναλόγως τῆς μικρότητός των. Ὁ κηθρῶπος δὲν δύναται νὰ σύρῃ ἐπὶ ἀνωμάλου ἐδάφους ἢ βράχων τὸ βαρὺ πτώμα ἵππου εἰς διάστημα πολλῶν σταδίων, ἀλλ' ὁ μικρὸς μύρμηξ ὁ σύρων ἀκρίδα ἢ κάρθρον ἐκτελεῖ ἔργον ἐπιπυνώτερον. Ὁ μύρμηξ ἀνασηκῶνει καὶ φέρει ἀκόπως σώματα δεκάκις ἢ δωδεκάκις βαρύτερα τοῦ σώματός του. Ἐργάζεται δὲ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας καὶ ἐν ἀνάγκῃ καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτός ἐν καιρῷ θέρους, οἰκοδομῶν, περιθάλλων τὰ νεογνὰ ἢ ἀποταμιεύων τροφήν. Οἱ μύρμηκες τρέφονται διαφορετικῶς· τινὲς προτιμῶσι φυτικὰς οὐσίας, ἄλλοι ζωϊκὰς. Ὑπάρχουσι δὲ μύρμηκες συντηροῦντες ἄλλα ἔντομα χάριν τῆς τροφῆς, τὴν ὁποῖαν ταῦτα παράγουσιν, ὅπως ἡμεῖς ἔχομεν τὰς ἀγελάδας διὰ τὸ γάλα των. Αἱ ἀγελάδες αὐτῶν εἶνε εἶδος φθειρῶν, αἵτινες εὐρίσκονται ἐπὶ τῶν φύλλων. Τὰ μικρὰ ταῦτα ἔντομα ἐκκρίνουσι ὑγρὸν τι γλυκὺ ὡς μέλι, τὸ ὅποιον οἱ μύρμηκες ἀγαπῶσι. Συχνάκις δύναται τις νὰ ἴδῃ κοινὸν ξηθὸν μύρμηκα ἀναρριχώμενον εἰς τοὺς κλώνας τῶν θάμων πρὸς ἀναζήτησιν τῆς φυτοφθίρας ταύτης· ἀμα ἀνευρῆ αὐτὴν, τὴν κτυπᾷ ἑλαφρῶς διὰ τῶν κεραιῶν αὐτοῦ, ἢ δὲ φυτοφθίρα τότε ἐκκρίνει σταλαγμὸν μέλιτος, τὸν ὅποιον ὁ μύρμηξ ροφᾷ· τοὺς φθίρας τούτους οἱ μύρμηκες ἄλλοτε μεταφέρουσιν εἰς τὰς φωλεᾶς των, ὅπου τοὺς ἐγκλείουσι καὶ τοὺς τρέφουσι. Μεταφέρουσιν ἐπίσης καὶ συντηροῦσι τὰς νύμφας, εἶδος τι κηθάρου ἐκ τῶν μακρῶν τριχῶν τῶν ὁποίων ἐκμυζῶσι χυμὸν, ὁ ὁποῖος, ὡς φαίνεται, τοῖς ἀρέσκει πολὺ. Εἰς τὰ θερμὰ κλίματα, ὅπου οἱ μύρμηκες εἶνε μεγάλοι καὶ πολυπληθεῖς, φονεύουσι καὶ τρώγουσι ἔντομα, πτηνὰ καὶ μικρὰ ζῶα, ἐνίοτε δὲ διώκουσι καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τῶν πόλεων. Εἰς τινὰ μέρη τῆς Ἀμερικῆς ὑπάρχει μικρὸς τις στιλπνὸς ἐρυθρόχρους μύρμηξ, τοῦ ὁποίου τὸ κέντημα λέγεται ὅτι εἶνε ὡς βελόνης πεπυρκατωμένης. Οἱ μύρμηκες οὗτοι σκάπτουσι στοὰς ὑπογείους, πληροῦσι τὰς οἰκίας καὶ κατατρῶγουσι τὰς ζωτροφίας καὶ τὰ ἐνδύματα. Οἱ κάτοικοι τῶν μερῶν, ὅπου οἱ μύρμηκες οὗτοι ὑπάρχουσι, χρίουσι τοὺς πόδας τῶν τραπεζῶν καὶ τῶν καθισμάτων αὐτῶν διὰ δυσώδους ὕλης, ὅπως τοὺς ἐμποδίζωσιν ἀπὸ τοῦ νὰ ἀναρριχῶνται ἐπ' αὐτῶν, καὶ θέτουσι τὰς ζωτροφίας των ἐντὸς κανίστρων κρεμαμένων ἀπὸ τῆς ὀροφῆς διὰ σχοινίων ἠλειμμένων ἐπίσης· προφυλάττουσι δὲ καὶ τὰ ἐνδύματά των, διότι οἱ μύρμηκες τρώγουσι ἀκόμη καὶ τὰ λινὰ, χάριν τοῦ ἐν αὐτοῖς ἀμύλου. Ἐνίοτε οἱ μύρμηκες οὗτοι ἀποβαίνουν τοσον ἀνυπόφοροι, ὥστε ἐνεκεν αὐτῶν ἐρημούνται χωρὶα ὀλόκληρα.

Εἰς τινὰ θερμὰ κλίματα ὑπάρχει εἶδος μεγάλου

λων μυρμηκῶν σαρκοφάγων. Οὗτοι ἐξέρχονται εἰς θήραν ἀνά στρατιάς, τὰ δὲ ἄλλα ζῶα φεύγουσιν ἔντομα ἐνώπιον αὐτῶν. Τὰ πυκνὰ αὐτῶν στίγη προχωροῦντα ἀναζητοῦσιν ὑπὸ τὰ φύλλα καὶ ὑπὸ σεσηπῶτα τεμάχια ξύλων, ἀκριδας, ἀράχνας, γρύλλους, κάμπας, σκώληκας καὶ ἄλλα ἔντομα καὶ καθαρίζουσι τὴν γῆν ἀπὸ πάσης ζωϊκῆς οὐσίας ζώσης ἢ θνησιμαίας. Ὅταν εὐρωσι φωλεὰς σφηκῶν ἐπὶ χαμηλῶν θάμνων ἀναρριχῶνται καὶ κατατρῶγουσιν ἐξωθεν τὴν φωλεὰν ὅπως ἀνεύρωσιν ἐντὸς αὐτῆς τὰς νύμφας, οὐδαμῶς πτοούμενοι ἐκ τῶν περιπτώμενων ὠργισμένων σφηκῶν. Ἀποῦ συναζῶσι τὴν ἀναγκαίαν τροφήν, ἐπιστρέφουσι πανστρατιᾷ φέροντες ἕκαστος μέρος τῆς λείας πρὸς χρῆσιν τῆς κοινότητος. Εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἀμερικὴν οἱ μύρμηκες οὗτοι εἶνε χρησιμώτατοι, καθ' ὅσον καταστρέφουσι τὰ ἔντομα, οἱ δὲ κάτοικοι εὐχαρίστως τοὺς βλέπουσιν εἰσβάλλοντας εἰς τὰς οἰκίας των, αἵτινες ἐν καιρῷ θέρους εἶνε πλήρεις ἐντόμων ὀχληρῶν. Ὅταν ἴδωσι τὸν στρατὸν τῶν μυρμηκῶν προχωροῦντα, φεύγουσιν ἀπὸ τῶν οἰκιῶν των, οἱ δὲ μύρμηκες εἰσερχόμενοι ἐρευνῶσιν πανταχοῦ εἰς γωνίας καὶ ρωγμάς, ἀνασύρουσιν ἐξ αὐτῶν πᾶν ζωῦφιον καὶ τὸ φονεύουσιν. Ἀποῦ περιέλθωσιν οὕτω τὴν ὅλην οἰκίαν ἀναχωροῦσιν σύροντες μεθ' ἑαυτῶν τὰ φονευθέντα ἔντομα καὶ σαύρας ἀκόμη καὶ ὅτι ἄλλο δύνανται νὰ φέρωσι.

Εἶδη τινὰ μυρμηκῶν μάχονται πρὸς ἄλλα εἶδη, καὶ αἰχμαλωτίζουσι τὰ νεογνά τῶν ἐχθρῶν, ὅπως ἀποκαταστήσωσιν αὐτὰ δούλους. Οἱ πολεμικοὶ οὗτοι μύρμηκες, οἵτινες ἔχουσι χρῶμα ἐρυθρὸν, εἶνε ἔντομα ὀκνηρά, εὐήθη καὶ ἀνίκανα νὰ μεριμνήσωσι περὶ ἑαυτῶν, θὰ ἀπέθνησκον δὲ τῆς πείνης, ἂν δὲν εἶχον δούλους πρὸς θεραπείαν των ἔχουσιν ὅμως τὰ μέλη των ἰσχυρὰ καὶ καλὰ πρὸς πόλεμον. Οἱ ἀντίπαλοί των μύρμηκες εἶνε μικροί, μέλανες καὶ ἐργατικοί, ζῶντες ἐντὸς καλῶς κατασκευασμένων κατοικιῶν. Ὅταν μύρμηκῆς τινες ἐκ τῶν ἐρυθρῶν ἀνακαλύψωσι μίαν τῶν φωλεῶν τούτων, ἐπιστρέφουσι οἰκαδὲ ὅπως πληροφορήσωσι τοὺς ὁμοφύλους των, καὶ τότε στρατεύματα ἐρυθρῶν μυρμηκῶν ἐκστρατεύει πρὸς ἄλλωσιν τοῦ ἐχθρικοῦ φρουρίου. Οἱ σκοποὶ τῶν μελανῶν μυρμηκῶν ἅμα ἴδωσι μακρόθεν τὸν ἐχθρὸν ὁρμῶσιν ἐντὸς τοῦ φρουρίου ὅπως δώσωσι τὴν εἶδησιν, καὶ ἐξέρχεται πλῆθος μαύρων μυρμηκῶν, οἵτινες πολεμοῦσι τοὺς ἐπιδρομῆς γενναίως μὲν ἄλλ' εἰς μάτην. Οἱ ἐρυθροὶ εἶνε καλῆτεροι πολεμισταί, νικῶσι τοὺς μέλανας καὶ εἰσβάλλουσι ἐντὸς τοῦ φρουρίου. Οἱ μέλανες φεύγουσι καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, μετ' ὀλίγον δ' οἱ ἐρυθροὶ ἐξέρχονται φέροντες ἕκαστος ἀνά ἓν ὠν ἢ νεογνὸν τοῦ ἠττηθέντος ἐχθροῦ. Τοὺς αἰχμαλωτῶν τούτους ἀνατρέφουσι καὶ περιθάλλουσι προορίζοντες αὐτοὺς εἰς δουλείαν. Οὐδέποτε αἰχμα-

λωτίζουσι τελείους μύρμηκας, φοβούμενοι ἴσως μὴ οὗτοι δραπτεῖσάσιν. Ὅταν δὲ οἱ μικροὶ αἰχμαλωτοὶ αὐξηθῶσιν, ἐκτελοῦσιν ὅλας τὰς ὑπηρεσίας τῆς κοινότητος, περιποιούμενοι κατὰ πάντα τοὺς κυρίους των· λείγουσι, καθαρίζουσι, τρέφουσι αὐτοὺς καὶ τοὺς φέρουσι ἐπὶ τῶν ὤμων. Οἱ κύριοι των, οἵτινες οὐδὲν γνωρίζουσι ἐκτὸς τοῦ νὰ μάχωνται, ἐπὶ τοσοῦτον συνειθίζουσι εἰς τὸ νὰ ὑπηρετῶνται; ὥστε ἐν ἐλλείψει τῶν δούλων θὰ ἀπέθνησκον ἐξ ἀβελτηρίας ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλοῦτου.

Οἱ μύρμηκες ἔχουσι πολλοὺς ἐχθρούς· μέγαν ἀριθμὸν αὐτῶν τρώγουσι τὰ πτηνὰ καὶ τινα, ζῶα, μικρὰ δὲ τις μυῖα ἐναποθετεῖ ἐπ' αὐτῶν τὰ ὠά της· ὅταν δὲ ταῦτα ἐκκολαφθῶσιν, αἱ νύμφαι εἰσέρχονται εἰς τὰ δώματα τῶν μυρμηκῶν καὶ ζῶσιν ἐκεῖ. Ὑπάρχει πρὸς τούτους μικρὸς τις μύρμηξ, ὅστις κατασκευάζει στοὰς καὶ θαλάμους εἰς τοὺς τοίχους τῶν φωλεῶν εἶδους τινὸς μεγαλύτερων μυρμηκῶν. Οἱ μικροὶ οὗτοι μύρμηκες εἶνε φοβεροὶ ἐχθροὶ τῶν μεγάλων· συχνάκις εἰσορμῶσιν ἐντὸς τῶν κοιτῶνων αὐτῶν καὶ ἀρπάζουσι τὰ νεογνά των ὅπως τὰ φάγωσιν. Οἱ μεγάλοι μύρμηκες δὲν δύνανται νὰ καταπολεμήσωσι τοὺς νάνους τούτους, διότι τὰ σώματά των δὲν χωροῦσιν εἰς ὅπας ὅπου ἐκεῖνοι κρύπτονται.

Οἱ λευκοὶ μύρμηκες ὁμοιάζουσι κατὰ τὰς ἐξεις πρὸς τοὺς κοινούς, διαφέρουσι ὅμως αὐτῶν κατὰ πολλά. Ζῶσι πρὸ πάντων εἰς θερμὰ κλίματα καὶ προξενοῦσι πολλὴν βλάβην καθ' ὅσον καταβιβρώσκουσι πᾶν τὸ προστυχόν. Ἐνίοτε κατατρῶγουσι τὰς δοκοὺς τῶν οἰκιῶν ἀφίνοντες μόνον ἀνέπαφον τὸ ἐξωθεν αὐτῶν. Εἰς τὴν Ἀφρικὴν οἱ λευκοὶ οὗτοι μύρμηκες ζῶσι κατὰ μέγαν συνοικισμούς· τινὲς ἐξ αὐτῶν σκάπτουσι ἐντὸς ξύλων, ἄλλοι ἐξορύττουσι ὑπογείους κατοικίας καὶ ἄλλοι οἰκοδομοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς λοφίσκους ἔχοντας δέκα ἢ δώδεκα ποδῶν ὕψος. Κτίζουσι δ' αὐτοὺς ἐκ χώματος, τὸ ὁποῖον κατεργάζονται διὰ τῶν σιαγόνων των καὶ ἀποκαθιστῶσι τοσοῦτον σκληρόν, ὥστε αἱ μυρμηκίαι αὐταὶ δύνανται νὰ φέρωσι βάρους ἀνθρώπου. Ἐνίοτε κυνηγοὶ ἢ ἄγρια θηρία ζητοῦντα ἄγρην ἀναβαίνουσι ἐπὶ τῶν μυρμηκιῶν τούτων ὡς ἐπὶ σκοπιᾶς. Οἱ Ἀφρικανοὶ τρώγουσι τοὺς λευκοὺς μύρμηκας συνθλίβοντες αὐτοὺς καὶ κατασκευάζοντες γλυκίσμα, τὸ ὁποῖον εὐρίσκουσι ἠδύτατον τρώγει δὲ αὐτοὺς καὶ ζῶν τι ὀνομαζόμενον μυρμηκοφάγος, τὸ ὁποῖον ἀνοίγει τὰς μυρμηκίαις καὶ διὰ τῆς μακρᾶς γλώσσης του λείχει τὰ ἐν αὐταῖς.

A*

Προτιμότερα τῆς φήμης εἶνε ἡ παρὰ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ὑπόληψις, καὶ προτιμότερα τῆς δόξης εἶνε ἡ τιμὴ μόνη.